

Guia didàctica

1r i 2n d'educació secundària

www.cinemadretsinfants.cat

// Cicle de Cinema dels Drets dels Infants

LA INFÀNCIA CREIX AMB BARCELONA

2023 - 2024

BILLY ELLIOT

Stephen Daldry

Ajuntament de
Barcelona

ÍNDEX

PÀG.

<u>3</u>	1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS
<u>3</u>	1.1. Propòsit i enfocament
<u>4</u>	1.2. Àrees de coneixement i sabers per nivell educatiu
<u>6</u>	1.3. Drets a treballar
<u>6</u>	1.4. Marc legal relacionat
<u>10</u>	2. LA PEL·LÍCULA
<u>10</u>	2.1. Fitxa tècnica breu
<u>10</u>	2.2. Sinopsi de l'argument
<u>11</u>	2.3. Relacions entre la pel·lícula i els drets a treballar
<u>15</u>	3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
<u>15</u>	3.1. Plantejament general
<u>15</u>	3.2. Per anar al cinema
<u>17</u>	3.3. Del cinema a l'aula
<u>20</u>	3.4. De l'aula al món
<u>20</u>	3.5. Recull de creacions escolars
<u>20</u>	3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat
<u>21</u>	4. MATERIAL COMPLEMENTARI
<u>21</u>	4.1. Enllaços d'interès
<u>21</u>	4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

En un món tan marcat per un espès teixit de xarxes d'interrelacions socials, la personalitat esdevé fonamental. El joc enriquidor entre el jo i el nosaltres pot tornar-se tens quan l'infant se sent amb diferències respecte al grup. Aquestes li fan témer ser criticat, rebutjat o fins i tot castigat o maltractat, la qual cosa suposa un fre per a la seva autorealització i el creixement personal.

El Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI) de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'eslògan **La infància creix amb Barcelona**, vol reivindicar enguany el dret a ser un mateix o una mateixa. Això vol dir oferir eines per reforçar l'autoestima d'aquells infants que se senten fora de l'estàndard, en l'àmbit que sigui. Es tracta de fomentar el respecte i l'acceptació de les diferències, i de lluitar contra tota discriminació per motius d'origen, caràcter, aficions, aptituds, habilitats, orientació sexual o qualsevol altra, que coarta el desenvolupament lliure i saludable de tot infant.

L'edició 2023-24 del CCDI ofereix recursos per conèixer i debatre els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**. Ho fa partint de la legislació actual: Convenció sobre els Drets de l'Infant, Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència, Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona. El procés que cadascú pugui trobar el seu lloc en el món, construir una identitat diferenciadora, i autorealitzar-se és tot un repte que presenta situacions clau durant l'adolescència. Hi contribueix de manera decisiva la capacitat d'apel·lar als drets inherents a l'etapa de la infància.

Billy Elliot, film adreçat a 1r i 2n d'ESO, és un clàssic del cinema social britànic. L'any 1984, durant una vaga de miners al comtat de Durham, se succeeixen els enfrontaments entre piquets i policia. A les protestes, participen en Tony i el seu pare, mentre el petit Billy es veu empès a fer boxa. Al gimnàs, en Billy s'embada-leix amb la classe de ballet de la senyora Wilkinson. Ella l'anima a participar-hi, i el noi acaba lluitant per dedicar-se de ple a la dansa.

El recorregut pedagògic va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i a l'entorn dels nois i les noies. Per facilitar-lo, el [web](#) disposa dels materials didàctics, les creacions de l'alumnat, i la informació sobre les projeccions familiars, dues sessions adreçades a adolescents, i una altra per a lleure educatiu.

El **Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI)** és un programa educatiu promogut pel Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona, engegat l'any 2000 en col·laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

L'edició **2023-24** del CCDI ofereix recursos per treballar a l'aula els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**.

1.2. Àrees de coneixement i sabers per nivell educatiu

1. Ciències Socials: Geografia i Història

A. Reptes del món actual

Concentració i distribució de la riquesa

- Representació i maneres de percebre la desigualtat.
- Conscienciació i accions per a l'accés universal als béns bàsics i per a un repartiment just de la riquesa que permeti avançar cap a una societat més equitativa.

Igualtat de gènere

- Qüestionament dels rols de gènere i la seva manifestació en tots els àmbits de la societat i la cultura, inclòs l'entorn escolar.

C. Compromís cívic

Dignitat humana i drets universals

- Reconeixement dels drets i deures individuals i col·lectius, identificant i rebutjant les situacions de desigualtat, injustícia i discriminació.
- Comparació dels drets de l'infant actuals amb la situació dels infants i joves en altres èpoques històriques.

Alteritat

- Respecte i acceptació de l'altre, incorporant visions i perspectives contraposades d'un relat o d'una interpretació.
- Defensa de comportaments no discriminatoris i contraris a qualsevol actitud diferenciadora i segregadora.

Igualtat de gènere

- Reconeixement i denúncia del masclisme en la història i l'actualitat.
- Posicionament a favor de manifestacions i conductes no sexistes.

Ús del temps de lleure i hàbits de salut i de consum

- Caracterització i reflexió sobre diferents formes de vida i l'ús del temps de lleure en el passat i en el present, i reconeixement d'hàbits saludables.

2. Economia bàsica

A. L'economia més enllà dels diners

- Integració dels drets i deures econòmics i socials per a una ciutadania activa.

Competències clau

1. Competència en comunicació lingüística
2. Competència plurilingüe
3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria
4. Competència digital
5. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
6. Competència ciutadana
7. Competència emprendedora
8. Competència en consciència i expressió culturals

3. Educació en valors cívics i ètics

Autoconeixement i autonomia moral

- Construcció de l'autoconcepte i la identitat personal en un context plural, a partir de la identificació de les pròpies capacitats, tant físiques i sensorials, com cognitives i emocionals.
- Manifestació d'actituds de superació personal, basades en la resiliència i la perseverança, en la relació amb un mateix, amb els altres i amb l'entorn.
- Valoració de l'ètica com a principi de les nostres accions i de l'establiment de normes presents a la societat, de forma crítica i raonada.

Societat, justícia i democràcia

- Valoració del diàleg i de l'argumentació en la presa democràtica de decisions i en la resolució pacífica de conflictes en la relació amb els altres i en contextos diversos.
- Integració de la constitució històrica de les diferents generacions de drets humans, en especial dels drets de l'infant, atenent a la seva rellevància ètica en la relació entre les persones tant en el centre educatiu com fora d'aquest.
- Manifestació d'una posició informada i èticament fonamentada sobre el valor i pertinència dels drets humans (...).

Educació emocional

- Presa de consciència, expressió assertiva i regulació de les emocions pròpies i alienes, basades en una autoestima ajustada, com a aspecte determinant en la millora del benestar individual i col·lectiu amb un mateix i amb els altres.

Habilitats socials i valors

- Interiorització dels valors educatius de l'esport en el creixement personal.

4. Educació plàstica, visual i audiovisual

Creació artística: tècniques, procediments i processos

- Aplicació de processos creatius guiats, establint connexions entre conceptes, idees i imatges, a través de l'experimentació i de la realització d'esbossos i assajos, en la ideació de les propostes.
- Comunicació a través del llenguatge visual i audiovisual, amb diferents suports i mitjans, i mitjançant l'ús de diverses estratègies, recursos i tecnologies, en la creació artística.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 2. Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 1. L'infant gaudirà de tots els drets enunciats en aquesta declaració. Aquests drets seran reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació (...), ja sigui del mateix infant o de la seva família.

Principi 2. L'infant gaudirà d'una protecció especial i disposarà d'oportunitats i de serveis, dispensat tot això per la llei i altres mitjans, a fi que pugui desenvolupar-se físicament, mentalment, moralment, espiritualment i socialment d'una manera sana i normal, així com en condicions de llibertat i dignitat. En promulgar lleis amb aquesta finalitat, la consideració fonamental a què caldrà atènyer-se serà l'interès superior de l'infant.

Principi 6. L'infant, per al desenvolupament ple i harmoniós de la seva personalitat, necessita amor i comprensió. Sempre que sigui possible, haurà de créixer a l'emparança i sota la responsabilitat dels seus pares i, en qualsevol cas, en un ambient d'afecte i de seguretat moral i material; llevat de circumstàncies excepcionals, l'infant de tendra edat no serà separat de la seva mare. (...).

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 2.1. Els estats membres han de respectar els drets enunciats en aquesta convenció i assegurar-los a tots els infants sota la seva jurisdicció sense cap mena de discriminació, independentment

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.

2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.

3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus tutors legals.

Article 12.1. Els estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els afers que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa.

Article 31.1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant al descans i a l'esplai, a lliurar-se al joc i a les activitats d'esbarjo adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts.

Article 31.2. Els estats membres han de respectar i promoure el dret de l'infant a participar plenament en la vida cultural i artística i han d'afavorir oportunitats de participació en activitats culturals, artístiques, recreatives i d'esplai.

Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència

Article 1. Objecte.

1. La llei té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral (...).

3. S'entén per bon tracte als efectes de la present llei aquell que, respectant els drets fonamentals dels nens, les nenes i els adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció de la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels nens, nenes i adolescents.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Ajuntament de
Barcelona

Article 4. Criteris generals.

1. Són aplicables els principis i criteris generals (...) següents:

- a) Prohibició de tota forma de violència sobre els nens, nenes i adolescents.
- c) Promoció del bon tracte al nen, nena i adolescent com a element central de totes les actuacions.
- h) Individualització de les mesures tenint en compte les necessitats específiques de cada nen, nena o adolescent víctima de violència.
- i) Incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny i implementació de qualsevol mesura relacionada amb la violència sobre la infància i l'adolescència.
- k) Promoció de la igualtat de tracte de nens i nenes mitjançant la coeducació i el foment de l'ensenyament en equitat, i la desconstrucció dels rols i estereotips de gènere.
- l) Avaluació i determinació formal de l'interès superior del menor a totes les decisions que afectin una persona menor d'edat.

Capítol IV. De l'àmbit educatiu

Article 30. Principis.

Els nens, nenes i adolescents a totes les etapes educatives i independentment de la titularitat del centre, rebran, de manera transversal, una educació que inclogui la seva participació, el respecte als altres, a la seva dignitat i als seus drets, especialment d'aquells menors que pateixin especial vulnerabilitat (...).

Article 34. Protocols d'actuació.

1. Les administracions educatives han de regular els protocols d'actuació contra l'abús i el maltractament, l'assetjament escolar, ciberassetjament, assetjament sexual, violència de gènere, violència domèstica, suïcidi i autolesió, així com qualsevol altra manifestació de violència compresa en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei. Per a la redacció d'aquests protocols es comptarà amb la participació de nens, nenes i adolescents, altres administracions públiques, institucions i professionals (...).

Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Article 5. L'interès superior de l'infant o l'adolescent

1. L'interès superior de l'infant o l'adolescent ha d'ésser el principi inspirador i fonamentador de les actuacions públiques.

4. Per a determinar l'interès superior de l'infant o l'adolescent se n'han d'atendre les necessitats i els drets, i s'ha de tenir en compte la seva opinió, els seus anhels i aspiracions, i també la seva individualitat dins el marc familiar i social.

Article 6. Desenvolupament de les potencialitats personals

La criança i la formació dels infants i els adolescents ha de garantir-ne el desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social, d'una manera lliure, integral i harmònica, i ha de potenciar en tot moment llurs capacitats educatives i d'aprenentatge, i procurar-los el benestar físic, psicològic i social.

Article 9. No-discriminació

1. Els poders públics han de garantir el principi d'igualtat i eliminar qualsevol discriminació a infants o adolescents per raó de raça, sexe, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, origen nacional, ètnic o social, posició econòmica, condicions físiques, psíquiques o sensorials, estat de salut, naixement, orientació sexual o qualsevol altra condició personal o de llurs progenitors o representants legals.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

Capítol 2. Drets socials

Article 15. Educació

1. Totes les persones tenen dret a una escolarització de qualitat que satisfaci alhora els objectius d'equitat i d'excel·lència, i a una educació en valors cívics i democràtics que eradiqui qualsevol forma de discriminació. (...).

Capítol 3. Equitat i accions positives

Article 22. Infants i adolescents

Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral.

En particular:

- Tenen dret a gaudir de la seva família en un marc de responsabilitat i protecció.
- Han de tenir garantits els recursos socials per al ple desenvolupament físic, mental, intel·lectual i ètic.
- Tenen dret a opinar i a expressar-se.
- Tenen el dret a participar en l'elaboració del projecte de ciutat.
- Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

Legislació autonòmica i local que regula els drets dels infants:

1. Catalunya

[Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#) (íntegra).

2. Barcelona

[Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#) (íntegra).

2. LA PEL·LÍCULA

2.1. Fitxa tècnica breu

Títol original: *Billy Elliot*

Direcció: Stephen Daldry

Guió: Lee Hall. Basat en la novel·la de Melvin Burgess *Billy Elliot*

Intèrprets: Jamie Bell, Julie Walters, Gary Lewis, Jamie Draven, Jean Heywood, Stuart Wells, Nicola Blackwell, etc.

País de producció: Regne Unit

Any d'estrena: 2000

Durada: 111 minuts

Llargmetratge de ficció

Versió en català

2.2. Sinopsi de l'argument

Billy Elliot és un nen d'onze anys que viu en un barri modest d'una ciutat minera del comtat de Durham, al Regne Unit. Orfe de mare, el seu pare i el seu germà gran són miners que fan vaga contra la política de tancament d'explotacions mineres promoguda pel govern de Margaret Thatcher. En Billy sempre té cura de la seva àvia, afectada de demència senil.

El pare li fa practicar boxa al gimnàs, malgrat que a en Billy no se li dona gens bé. Un dia el noi descobreix la classe de dansa que imparteix també allí la senyora Wilkinson, dona temperamental que el convida a sumar-se al grup exclusivament de nenes. El noi s'hi troba bé, li agrada molt ballar, i decideix canviar la boxa pel ballet, sense dir-ho al seu pare ni al seu germà, amb qui té una relació molt poc afectuosa. L'un i l'altre viuen un període molt tens perquè són membres actius dels piquets sindicals en defensa de la vaga de miners, la qual cosa significa que no cobrin cap sou i hagin de viure amb recursos molt limitats.

En Billy compta amb el suport de l'àvia, del seu amic Michael, noi amb una sensibilitat fora del cànon masculí, i de la professora de ballet. Quan el pare descobreix que el seu fill petit fa dansa, li ho prohibeix. La senyora Wilkinson és conscient de la passió que sent per ballar i del seu potencial, i continua ensenyant-n'hi en secret.

2. LA PEL·LÍCULA

Passats uns mesos, el pare sorprèn de nou en Billy ballant al gimnàs, i la reacció del noi és fer-li una demostració espontània i brillant de tot allò que ha après. Aconsegueix commoure el seu pare, que finalment reconeix el talent i la vocació del fill petit.

La professora de ballet exposa al pare la possibilitat que en Billy entri becat en una prestigiosa escola de dansa de Londres. El pare empenyora les joies de la seva esposa per poder pagar les despeses de la prova de selecció. En Billy es posa nerviós i l'audició no li surt gaire bé, però commou al tribunal expressant què sent quan balla, i aconsegueix entrar a l'acadèmia.

Anys després, el pare i el germà gran assisteixen a una representació a Londres del *Llac dels cignes*, protagonitzada per en Billy, convertit en un gran ballarí.

[Tràiler](#) (en castellà)

2.3. Relacions entre la pel·lícula i els drets a treballar

En aquesta edició es proposa reflexionar i treballar al voltant dels drets relacionats amb què els nois i les noies puguin ser ells mateixos i elles mateixes, per arribar a fer allò que vulguin, des de la responsabilitat, la dedicació i l'esforç. Això implica fer possible un desenvolupament amb plenitud i en pau dels infants, i l'acompanyament adult és clau per facilitar-ho. També ho condiciona l'entorn social de creixement, que hauria de ser sense discriminacions, ni prejudicis, ni inferències al desplegament de les pròpies capacitats i dels interessos de cadascú.

Les normatives sobre drets humans i de la infància no reconeixen aquests aspectes de manera explícita, però sí que estan implícits en l'esperit del conjunt de la legislació vigent. S'hi contempla el reconeixement a cada individu, sense distinció de cap mena, respectant les diferències i proscriuint qualsevol forma de discriminació i violència, en especial envers els infants. L'objectiu últim dels documents legals és protegir tots i cada un dels nois i les noies menors, sobretot davant les negligències i els impediments que no els possibilitin desplegar el seu projecte de vida, per ser feliços i viure en pau.

En el cas de *Billy Elliot*, la trama se centra en què el protagonista descobreix que prefereix ballar que practicar boxa. Aleshores es veu totalment empès a aprendre ballet, encara que sigui a esquenes del seu pare i el seu germà gran. Ara bé, la història va molt més enllà, perquè en Billy, tot i només tenir onze anys,

En aquesta edició es proposa reflexionar i treballar al voltant dels drets relacionats amb què els nois i les noies puguin ser ells mateixos i elles mateixes, per arribar a fer allò que vulguin, des de la responsabilitat, la dedicació i l'esforç. Això implica fer possible un desenvolupament amb plenitud i en pau dels infants, i l'acompanyament adult és clau per facilitar-ho.

2. LA PEL·LÍCULA

ho sent com una passió al voltant de la qual construir la seva vida. No es tracta d'un simple *hobby* o d'una afició temporal, sinó que la dansa aporta a en Billy quelcom vital, essencial, que el fa sentir-se ple, ell mateix. Aquesta determinació s'intueix al llarg de la pel·lícula, però el protagonista no és capaç d'expressar-ho fins al final. Ho fa quan el tribunal que l'examina, després de l'audició, li pregunta què sent quan balla. Ell explica que nota "foc al cos... com electricitat", que se sent viu i plenament realitzat.

Prejudicis sexistes

El film denota també que allò que atrau en Billy (el ballet) es confronta amb l'activitat que el seu pare vol que faci (boxa). Es tracta de dues dedicacions que els prejudicis culturals han acabat establint amb una forta connotació sexista. Segons els estereotips de gènere, la boxa és un esport de força i violència, per tant, masculí; mentre que la dansa és un art delicat i fi, per tant, femení. Com comenta el seu pare, quan s'assabenta que en Billy va a les classes de la senyora Wilkinson, en lloc de practicar boxa: "El ballet és per a nenes, Billy! Els nois juguen a futbol... o boxegen... o lluiten! No fan ballet!".

Aquest prejudici sexista batega al llarg de tota la trama de la pel·lícula. A més, queda ampliat amb la irrupció creixent de l'amic d'en Billy, en Michael. És un personatge de clara tendència homosexual, que es posa vestits de la seva germana, tal com fa d'amagat el seu pare amb els de la seva mare, segons confessa a en Billy. En Michael i l'àvia són les dues persones de l'entorn vital del protagonista que donen suport a la forta afició d'en Billy vers el ballet, i l'esperonen a continuar.

El guió juga hàbilment amb l'orientació sexual del protagonista de **Billy Elliot**, en deixar-la sempre en l'ambigüitat. D'una banda, es defensa davant l'argument sexista del seu pare dient-li: "No tots són marietes, papa. Alguns ballarins tenen la forma física

No es tracta d'un simple hobby o d'una afició temporal, sinó que la dansa aporta a en Billy quelcom vital, essencial, que el fa sentir-se ple, ell mateix. Aquesta determinació s'intueix al llarg de la pel·lícula, però el protagonista no és capaç d'expressar-ho fins al final. Ho fa quan el tribunal que l'examina, després de l'audició, li pregunta què sent quan balla. Ell explica que nota "foc al cos... com electricitat", que se sent viu i plenament realitzat.

2. LA PEL·LÍCULA

d'un atleta". En un moment que en Michael li fa una insinuació innocent, en Billy li contesta: "Que m'agradi el ballet no vol dir que sigui marieta". Tot seguit, li fa un somriure d'acceptació que no queda clar en quin sentit va. D'altra banda, rebutja la proposició d'iniciació sexual precoç de la Debbie, la filla de la senyora Wilkinson, clarament enamorada d'ell. D'alguna manera, és com si en Billy estigués lliurant una altra batalla sobre la seva identitat, centrada en la dansa. No se sent gens motivat per la definició de la seva orientació sexual, i reivindica no haver de ser necessàriament homosexual per dedicar-se al ballet.

En aquest context, la pel·lícula **Billy Elliot** introdueix molt bé els dilemes propis d'un infant durant la pubertat, quan comença a definir la seva personalitat. Això significa prendre un posicionament en relació a l'entorn i, en primer lloc, dins de la família. En el cas d'en Billy, tot plegat es veu agreujat pel fet de ser orfe de mare, tot i que hi manté una relació íntima en el record i l'estima. Gràcies a la carta que li va deixar en morir, ell se sent acompanyat per ella i té present el seu darrer consell: "Sigues sempre tu mateix". Aquest és un clar exemple de com el sentiment d'abandonament i de soledat no és mai absolut, sinó que pot estar acompanyat d'un record, d'una il·lusió o d'un desig. En el cas d'en Billy, obté la força de la memòria de la seva mare, i la determinació de la il·lusió i el desig de ballar.

L'acompanyament adult

La soledat pot estructurar-se fins i tot com una forma de companyia. Ara bé, a l'edat del protagonista i quan hi ha conflictes, l'ajuda d'una persona adulta pot ser decisiva. En Billy no pot comptar massa amb seus dos referents més propers, el seu pare i el seu germà gran. Tots dos es troben en una situació molt tensa, per la vaga en defensa de la seva feina. Així mateix, també tenen unes personalitats masculines molt marcades. El pare és rude, actua de manera autoritària i està carregat de prejudicis, segurament molt condicionat per l'entorn i l'educació que ha tingut. El germà es presenta com a fred, insensible i impetuós. L'única de la família que li fa costat és l'àvia, afectada de demència senil, però sempre clarividant.

En mancar-li la mare, és fonamental el suport incondicional que dona a en Billy la seva professora de ballet, tot i ser poc afectuosa. La senyora Wilkinson li ofereix classes particulars i clandestines, i l'empeny a optar a la beca de l'escola de dansa de Londres. No és una dona de trets amorosos, perquè té un caràcter fort i arrossega problemes de parella i frustracions pròpies. Ara bé, és capaç de veure el talent d'en Billy i li brinda la confiança necessària perquè ell afronti el seu destí.

La pel·lícula Billy Elliot introdueix molt bé els dilemes propis d'un infant durant la pubertat, quan comença a definir la seva personalitat. Això significa prendre un posicionament en relació a l'entorn i, en primer lloc, dins de la família. En el cas d'en Billy, tot plegat es veu agreujat pel fet de ser orfe de mare, tot i que hi manté una relació íntima en el record i l'estima. Gràcies a la carta que li va deixar en morir, ell se sent acompanyat per ella i té present el seu darrer consell: "Sigues sempre tu mateix".

2. LA PEL·LÍCULA

Malgrat les tensions i les confrontacions que viuen durant el film, finalment el pare entén que la passió d'en Billy per la dansa és quelcom més que una afició passatgera. A partir d'aleshores, li ofereix un suport incondicional. El sentit de responsabilitat paterna el porta a abandonar el piquet de vaga i a sumar-se al grup d'esquirols, a contrarcor. El seu fill gran, però, li fa reconsiderar la situació i recuperar el seu orgull de treballador en lluita. L'alternativa següent és empenyorar les joies de la seva dona, per pagar el viatge a Londres i així el seu fill petit pugui acudir a fer la prova de la beca. També entra en joc el moviment de solidaritat que es crea al barri, on tot el veïnat recolza el projecte d'en Billy i se'l fa propi. A **Billy Elliot**, aquesta iniciativa es presenta com un desig col·lectiu de sublimar el destí d'explotació laboral de la comunitat, a través de l'èxit artístic d'un dels seus fills.

Els condicionants externs

Des d'un punt de vista cinematogràfic, és interessant destacar la simbiosi que fa la pel·lícula entre els problemes personals i els de la comunitat de referència. Situar els conflictes dels protagonistes en un marc històric, polític i social és un dels trets característics del cinema britànic. En aquest sentit, el guionista Lee Hall, militant socialista, declara en una entrevista que la pel·lícula va bàsicament "sobre la lluita"; tant la del Billy per superar la prohibició al seu desig "d'expressar-se", com la dels miners per mantenir els seus llocs de treball (durant la històrica vaga de 1984-85).

També comenta que li va sorprendre molt que, en passis de la pel·lícula amb públic escolar, va descobrir que els infants no entenen què passava als treballadors que hi sortien. Es va trobar que no sabien què és una vaga laboral, ni què són els piquets ni els esquirols. El guionista ho atribueix a la voluntat de desinformació política i, en particular, sobre els conflictes laborals. Segons ell, aquest fet ve motivat perquè les direccions dels mitjans de comunicació hegemònics, en especial la televisió, estan dirigits per persones de classe mitjana-alta. En aquells moments era la classe social aliada de la política neoliberal i antisindical de la primera ministra Margaret Thatcher.

En definitiva, **Billy Elliot** és una pel·lícula que permet parlar magníficament sobre tot el que representa la lluita per ser un mateix o una mateixa, en una edat tan decisiva com l'adolescència. Ho fa posant en valor la importància, d'una banda, de tenir clar què és el que un o una vol ser, i, de l'altra, incidint en la necessitat de perseverar en aquesta voluntat. Com aconsegueix fer en Billy, es tracta de defensar el camí propi davant de tota circumstància aliena que s'hi oposi.

Malgrat les tensions i les confrontacions que viuen durant el film, finalment el pare entén que la passió d'en Billy per la dansa és quelcom més que una afició passatgera. A partir d'aleshores, li ofereix un suport incondicional. El sentit de responsabilitat paterna el porta a abandonar el piquet de vaga i a sumar-se al grup d'esquirols, a contrarcor.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la pel·lícula **Billy Elliot** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció de compartir al [web](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

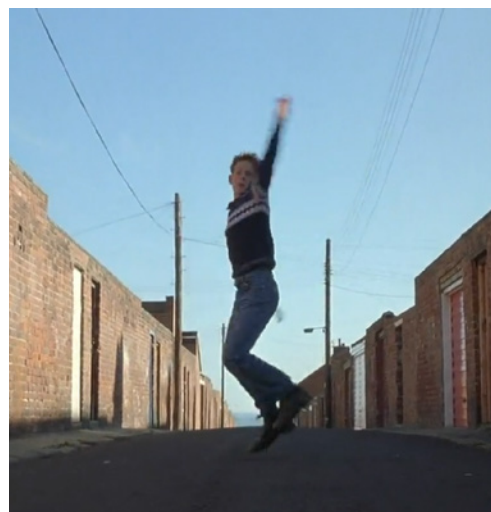
Abans d'assistir a la projecció amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Escriptura d'un rap sobre què volem ser

Convé començar presentant l'activitat i distribuint el grup classe en cinc o sis equips el més equitatiu possible, per facilitar el treball conjunt (5'). Cada subgrup passa per tres etapes de reflexió creativa, amb la idea d'escriure l'estrofa de la tornada d'un rap. S'aconsella començar amb una pluja d'idees compartida, però de la qual cada equip prendrà notes (15'):

1. Quines activitats o dedicacions ens agrada més fer? Quina d'elles ens remou per dins?
2. Quan hem posat en valor les nostres preferències, quines respostes hem rebut del nostre entorn?
3. Amb quin suport de la família comptem per perseguir els nostres objectius? I dels nostres referents educatius?
4. Amb quines limitacions o barreres ens hem topat? Com hi hem reaccionat? Quines vivències ens han reforçat?

Tot seguit, cada subgrup disposarà d'una estona per debatre en quines qüestions vol centrar l'estrofa del seu rap (10'). En base al consens obtingut, cada equip començarà a acordar i a escriure les rimes. La idea és que en surti una petita creació pròpia que deixi entreveure les diverses vivències de realització personal (15').

1. Quines activitats o dedicacions ens agrada més fer? Quina d'elles ens remou per dins?

2. Quan hem posat en valor les nostres preferències, quines respostes hem rebut del nostre entorn?

3. Amb quin suport de la família comptem per perseguir els nostres objectius? I dels nostres referents educatius?

4. Amb quines limitacions o barreres ens hem topat? Com hi hem reaccionat? Quines vivències ens han reforçat?

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Com que en una sola hora de classe no donarà temps a organitzar una posada en comú, la proposta és recollir totes les estrofes en forma de *collage*, ja sigui en una cartolina gran o en una diapositiva que s'exposi a la pissarra digital.

En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada en el [punt 3 d'aquest apartat](#).

2. Pluja d'idees i creació d'un joc de rols

L'activitat s'inicia amb una pluja d'idees sobre les concepcions prèvies de l'alumnat al voltant d'alguns dels temes centrals del film **Billy Elliot**. Se'n pot fer una tria, o bé abordar-los tots:

1. Quines situacions vitals poden dificultar-nos perseguir els nostres somnis? Per què?
2. Amb quins condicionants del nostre entorn ens topem?
A la ciutat, al barri, a l'institut i a la família.
3. Què ens caldria per aconseguir dedicar-nos a allò que més ens apassiona?
4. Quins suports ens resulten essencials per realitzar-nos personalment i explorar les nostres capacitats?

S'aconsella anar recollint a la pissarra tot el que surti. Per exemple, va bé que ho faci un/a alumne/a diferent cada cop que s'obri un tema. Convé escriure almenys una aportació de cada alumne/a (15').

En acabat, per repassar les qüestions que s'han anat apuntant i encara amb el gran grup, és recomanable fer una pausa per agrupar les contribucions de l'alumnat en grans eixos i així fer-se una idea de tot el que s'ha comentat (5').

Tot seguit, arriba el moment d'organitzar el grup classe en cinc o sis equips el més equitatiu possible, per a facilitar el treball conjunt. Cada subgrup tria un dels temes que hagin sortit de la pluja d'idees i se centrarà a desenvolupar-lo (10').

Quan cada equip ja té clar quina temàtica vol treballar, el professorat els proposa que ara s'inventin un personatge que es trobi immers en aquella situació. Han de fer-ho comptant amb idees de tots i totes.

Per crear aquest personatge primer hauran de relatar quines circumstàncies actuals té i després a quin repte s'enfronta. Durant aquest procés, és important que l'alumnat intenti posar-se a la seva pell. Un cop cada subgrup hagi elaborat la seva aportació, resultarà que entre tots hauran dissenyat un joc de rols (15').

*Després de fer l'activitat escollida, convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el [tràiler](#) del film **Billy Elliot**.*

1. Quines situacions vitals poden dificultar-nos perseguir els nostres somnis? Per què?

2. Amb quins condicionants del nostre entorn ens topem? A la ciutat, al barri, a l'institut i a la família.

3. Què ens caldria per aconseguir dedicar-nos a allò que més ens apassiona?

4. Quins suports ens resulten essencials per realitzar-nos personalment i explorar les nostres capacitats?

3. En acabar l'activitat

Un cop finalitzada l'activitat escollida, és clau fer una reflexió de tancament. Pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un noi i una noia (10').

Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi, a grans trets, i el [tràiler](#) de **Billy Elliot** (5').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes. Així mateix, és una bona oportunitat per extreure els elements claus que, en veu de dos portaveus, cada grup classe aportarà a la posada en comú que organitzarem a la sala abans i després del film.

3.3. Del cinema a l'aula

Històries gràfiques per ser qui volem ser

Després d'anar a veure el film, proposem portar a terme una activitat de creació a l'aula per a la qual se subdividirà el grup classe en cinc equips de treball. El punt de partida és que cada subgrup triï i tracti específicament un dels tres drets que es veuen reflectits a **Billy Elliot**:

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

Us suggerim que cada equip acabi plasmant la defensa del dret escollit en forma de còmic o de presentació de diapositives en suport digital. Tant una opció com l'altra aportaran una experiència narrativa a l'alumnat.

L'objectiu és reflexionar sobre el significat i les implicacions dels drets vinculats a ser un mateix o una mateixa. Segur que tenen molt a dir en una edat clau de definició de la seva personalitat.

En un primer moment, cada petit grup trasllada escenes viscudes amb la pel·lícula **Billy Elliot** a possibles situacions que vulgui reflectir en la seva creació final (a triar entre còmic o presentació de diapositives).

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.

2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.

3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Tot seguit, cada equip fa una immersió en el significat del dret escollit i pensa amb quines vinyetes o diapositives pot explicar-lo. Un cop dissenyada la seqüència, arriba el moment que cada grup se centri en l'elaboració del còmic o la presentació de diapositives en format digital.

Per als còmics, s'aconsella fer servir 1 o 2 fulls DIN-A4 o paper continu. Després caldrà fotografar-los per compartir-los al [web](#). Les presentacions poden constar d'unes 4 a 6 diapositives cada una. Per publicar-les al [web](#), és possible enviar per separat les de cada subgrup o ajuntar-les totes en una sola presentació.

Amb l'elaboració dels còmics o les presentacions de diapositives, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat de treballar de forma creativa els drets i el film. També aprofundeixen en el debat generat a l'aula abans d'anar al cinema i a la sala amb les aportacions de tots els centres educatius.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin tema tracta cadascun i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides en el visionat del film i les posades en comú prèvia i posterior. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els subgrups, en paral·lel, pensin i dissenyin els còmics o les presentacions de diapositives, i l'altra meitat a realitzar i compondre cada una de les creacions.

Ara bé, si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dona pes als drets a treballar i l'anàlisi del film, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i la posada en comú de les creacions en grup, i la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

Cada equip fa una immersió en el significat del dret escollit i pensa amb quines vinyetes o diapositives pot explicar-lo. Un cop dissenyada la seqüència, arriba el moment que cada grup se centri en l'elaboració del còmic o la presentació de diapositives en format digital.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Creació de subgrups i distribució de tasques. Explicació de l'opció escollida com a treball creatiu: còmic o presentació de diapositives en format digital.	Cada grup relaciona les escenes de la pel·lícula amb les situacions o qüestions a tractar. Tria i immersió de cada equip en un dels drets a explorar.
1 hora	Treball per equips. Reflexió en grup i individual per crear un punt de vista sobre el dret escollit. Preparació de l'esquema de còmic o presentació de diapositives.	Pluja d'idees i presa de decisions sobre quines vinyetes i diapositives són adients per a que cada equip expliqui el seu dret.
1 a 2 hores	Per equips, cerca d'imatges i creació de textos, en el cas de la presentació de diapositives; i elaboració de les vinyetes, en el del còmic.	Definició de la composició final del còmic o de la presentació de diapositives per part de cada equip.
1 a 2 hores	Treball per subgrups. Exposició oral de cada creació a la resta del grup classe.	Realització de les vinyetes definitives del còmic o bé de les diapositives de la presentació en format digital. Posada en comú dels relats elaborats.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir a l'aula en els drets a treballar.

3.4. De l'aula al món

Un cop enviats els resultats del vostre treball a l'aula (ja sigui el previ i/o el posterior a l'anada al cinema) per publicar-los al [web](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nois i noies d'aquesta edat.
3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars](#) del [web](#) i proposeu a les famílies entrar-hi.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzades les activitats prèvia i/o posterior a l'aula, cada grup classe ens farà arribar les reflexions i els aprenentatges de l'alumnat per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada centre educatiu i els compartirem al [web](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius.

Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us enviarem per correu electrònic un qüestionari d'avaluació que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant any rere any.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nois i noies d'aquesta edat.

3. Compartir a l'aula llibres de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- [Web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#)
- [Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona](#)

Textos legislatius al web de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)
- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#)
- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#)

Altres:

- [Llei orgànica 8/2021 de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència](#)
- [Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#)
- [Drets de l'Infant 02: «No discriminació»](#)
- [Drets de l'Infant 19: «Infants pertanyents a minories»](#)
- [Comentaris del guionista Lee Hall](#), web de l'adaptació espanyola del musical *Billy Elliot*
- [El valor pedagògic de la dansa](#), treball de recerca, 2n de batxillerat
- [Making of de Billy Elliot](#) (en anglès amb subtítols en francès)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Burgess, M. (2002). *Billy Elliot*. Barcelona: Cruilla
- Gino, A. (2016). *George*. Barcelona: Fanbooks
- Jamieson, V. (2018). *Sobre patines*. Madrid: Maeva
- Jiménez, M. (2022). *Yo también quiero jugar al fútbol*. Barcelona: Lunwerg
- Muñoz Avia, R. (2010). *El meu germà el geni*. Barcelona: Edebé
- Syed, M. (2019). *Ets genial*. Barcelona: Flamboyant
- Thomas, A. (2019). *Camí a la glòria*. Barcelona: Fanbooks

Filmografia

- [El espíritu del 45](#). Ken Loach (dir.). Regne Unit, 2014
- [Five Days to Dance](#). Rafael Molés i José Andreu (dir.). Espanya, 2014
- [Units per un somni](#). Sebastian Grobler (dir.). Alemanya, 2011

Cicle de Cinema dels Drets dels Infants:
www.cinemadretsinfants.cat